

TOMAŽ PETRAČ
klavir / piano

ROBERT LAKATOŠ
violina / violin

ROBERTO PAPI
viola

ANDREJ PETRAČ
violončelo / cello

SREDIŠČE VAŠIH DOŽIVETIJ
AT THE HEART OF YOUR EXPERIENCE

Ljubljana, **20. 6. – 3. 9. 2023**

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The founder of the Ljubljana Festival is the City of Ljubljana.

Mestna občina
Ljubljana

LIUBLJANA
ZELENA
INICIJATIVA

LIUBLJANA
EUROPEAN
CAPITAL OF
CULTURE
2025

EUROPEAN
FESTIVALS
ASSOCIATION

EUROPEAN
FESTIVAL
LABEL
2022-2023

INTERNATIONAL
SOCIETY OF
MUSIC
FESTIVALS
ISMF

LIUBLJANA
FESTIVAL

I FEEL
SLOVENIA

Častni pokrovitelj Ljubljana Festivala 2023 je župan Mestne občine Ljubljana
Zoran Jankovič. / The Honorary Patron of the 2023 Ljubljana Festival is the
Mayor of the City of Ljubljana, Mr Zoran Jankovič.

Sreda, 9. avgust 2023, ob 20.00
Wednesday, 9 August 2023, at 8.00 pm
Križevniška cerkev / Križevniška Church, Križanke

TOMAŽ PETRAČ
klavir / piano

ROBERT LAKATOŠ
violina / violin

ROBERTO PAPI
viola

ANDREJ PETRAČ
violončelo / cello

Program / Programme:

W. A. Mozart: Klavirski kvartet št. 1 v g-molu, K. 478 / *Piano
Quartet No. 1 in G minor, K. 478*

- I. Allegro
- II. Andante
- III. Rondo

G. Mahler: Klavirski kvartet v a-molu / *Piano Quartet in A minor*

J. Brahms: Klavirski kvartet št. 1 v g-molu, op. 25 / *Piano Quartet
No. 1 in G minor, Op. 25*

- I. Allegro
- II. Intermezzo: Allegro ma non troppo
- III. Andante con moto
- IV. Rondo alla Zingarese: Presto

V 18. stoletju je povsod po Evropi domače muziciranje postalo pomembna aristokratska družbena dejavnost, komorna glasba pa je postala pomembna tržna niša. Pojavilo se veliko število amaterjev, ki so želeli igrati, hkrati pa so se glasbeniki začeli profesionalizirati. Pomemben avtor komorne glasbe tega časa je **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756–1791), ki je v svojem življenju dvakrat posegel po žanru klavirskega kvarteta. **Klavirski kvartet št. 1 v g-molu, K. 478** je napisal leta 1785 in leto kasneje drugega, kar ju uvršča med skladateljeva poznejša, precej zrela dela. Takrat je bila zasedba klavirskega kvarteta nekakšna noviteta in Mozartovi deli sta vsekakor eni izmed prvi v tej obliki, če ne celo prvi. *Klavirski kvartet št. 1* je tritavčna skladba, zasnovana v obliki sonatnega ciklusa z zaporedjem stavkov hitro – počasi – hitro, ki je postala v klasicizmu prevladujoča oblika. Mnogi avtorji so opozorili na misel, da je Mozart uporabljal tonaliteto g-mola za svoja najbolj tragična dela (*Simfonija št. 25* in *Simfonija št. 40*), kar deloma velja tudi za to skladbo, katerega predvsem prvi stavek ima dramatičen karakter. Klavir ni zgolj spremljava godalne zasedbe, temveč je enakovreden protagonist, saj se v vseh treh stavih neprestano izmenjuje z godali, pri čemer pogosto prevzemajo motive drug od drugega, kar daje delu močan koncertantni značaj. Prvi stavek je sonatni *Allegro* z dramatično prvo in lirično drugo temo, drugi stavek je počasen, dvodelni *Andante con moto*, katerega izrazito spevni temi kažeza vpliv Mozartovega opernega ustvarjanja, tretji stavek pa je oblikovan kot bleščeč *Rondo*, sestavljen iz več ponavljajočih se epizod.

Gustav Mahler (1860–1911) je bil v svojem času bolj priznan dirigent kot skladatelj. Postal je eden od prvih legendarnih orkestrskih vodij in njegov slog dirigiranja ter odnos do dirigentovih nalog sta v marsičem določila dirigentski poklic, kakor ga razumemo danes. Življenjska pot ga je vodila od lokalnih, podeželskih gledališč k najpomembnejšim svetovnim glasbenim ustanovam – od Ljubljane, Olomouca, Kassla, Budimpešte, Leipziga in Hamburga do mesta direktorja Dunajske dvorne opere ter dirigenta Newyorških filharmonikov. Njegov opus je z izjemo nekaterih zgodnjih del omejen na dva žanra – silovite in obsežne simfonije ter orkestrske samospeve. **Klavirski kvartet v a-molu** (1876) je nedokončano delo, pravzaprav zgolj prvi stavek z oznako *Nicht zu schnell* (ne prehitro) in skladateljevo edino ohranjeno instrumentalno komorno delo. Mahler ga je napisal proti koncu svojega prvega leta na dunajskem konservatoriju, ko je bil star 15 ali 16 let. Kot eno redkih ohranjenih mladostnih del prinaša dragocene informacije o koreninah skladateljeve kompozicijske estetike. Značaj skladbe je resnoben in dramatičen, kar skladatelj ustvarja s pomočjo razširjenih akordov in disonanc, medtem ko forma in geste kažejo na takratno Mahlerjevo glasbeno zavest, natančneje zavezanost Schubertu, Schumannu in Brahmsu.

Johannes Brahms (1833–1897) velja za naslednika Beethovna in Schuberta v večjih oblikah komorne in orkestralne glasbe,

Schuberta in Schumanna v miniaturnih oblikah klavirskih skladb in samospjevov ter renesančnih in baročnih polifonistov v zborovski glasbi. Naštete glasbene govorice je združil s klasicističnim smislom za formo, poznoromantičnimi potezami in evropskimi ljudskimi motivi ter tako ustvaril edinstven korpus del. Za mnoge avtorje komorna glasba zajame Brahmsovo osnovno ustvarjalno osebnost, tako kot glasbena drama Wagnerjevo. Tragični **Klavirski kvartet št. 1 v g-molu, op. 25** je napisal med letoma 1856 in 1861. Gre za izjemno pomembno delo v njegovem kompozicijskem razvoju in eno najzgodnejših mojstrov in njegovega obdobja »prve zrelosti«. Prvi stavek je sonatni *Allegro*, katerega prvo temo predstavi klavir v oktavah. Ta tema je osnovna tematska celica, na kateri temelji ves preostali glasbeni material stavka. V ekspoziciji so še štiri teme, ki so nato izpeljane na različne načine, konec stavka pa z nepopolnim trozvokom deluje odprto. Drugi stavek je tridelni *Intermezzo*, ki funkcionira kot *scherzo* (hiter odsek s humornim značajem). Čeprav so njegove teme precej lirične, ponavljajoče se osminke ustvarjajo učinek nenehnega gibanja in vznemirjenja. Sledi *Andante con moto*, počasen tridelni stavek z izrazito lirično prvo temo, ki mu – tako kot v prejšnjih dveh stavkih – sledi množica različnih tem, ki jih Brahms nato izpeljuje. Ljudski in plesni motivi pridejo do izraza v zadnjem stavku, ki je oblikovan kot energičen in obsežen *rondo*, njegov naslov pa namiguje na vpliv romske glasbe. *Rondo alla Zingarese* je poln presenetljivih harmonskih preobratov, njegova ritmična zapletenost pa ga naredi za enega najtežjih odsekov za izvedbo v vsej Brahmsovi komorni glasbi.

Priznan slovenski pianist **Tomaž Petrač** se je rodil v mariborski glasbeni družini. Študiral je na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je z odliko diplomiral v razredu Dubravke Tomšič Srebotnjak, nato se je štiri leta izpopolnjeval v Baslu v razredu Rudolfa Buchbinderja. Za leto 1988 mu je Univerza v Ljubljani podelila študentsko Prešernovo nagrado. Do danes je nastopil na več kot tristo koncertih doma in na tujem. Snemal je za radijske in televizijske postaje RTV Slovenija, HRT Zagreb in RAI Italia. Petrač je redni profesor za klavir na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Več kot 20 njegovih učencev uspešno nadaljuje glasbeno pot poustvarjalcev ali pedagoških delavcev na različnih ustanovah v Sloveniji in na Hrvaškem.

Robert Lakatoš je srbski violinist, rojen v glasbeni družini. Diplomiral je v razredu Dejana Mihailovića na Akademiji umetnosti v Novem Sadu, nato je študij nadaljeval na Univerzi za umetnost v Zürichu. Kritiki ga opisujejo kot idealnega solista s čudovitim tonom, ki si vedno prizadeva presenetiti občinstvo s svojo virtuoznostjo. Nastopil je s simfoničnimi orkestri iz Madrida, Krakova, Züricha, Istanbula, Ljubljane, Novega Sada ter z Beograjsko filharmonijo. Lakatoš je tudi profesor violine na Akademiji umetnosti v Novem Sadu in Fakulteti za glasbo v Beogradu, od leta 2018 pa umetniški

vodja Komornega godalnega orkestra Roberta Lakatoša, katerega cilj je promocija mladih violinskih virtuozov.

Violist **Roberto Papi** se je začel učiti violino pri osmih letih v Spoletu v Italiji. Po končanem izobraževanju na Klasičnem liceju v Spoletu in študiju na Državnem glasbenem inštitutu Alessandro Onofri se je preselil v ZDA, da bi nadaljeval s študijem viole. Po diplomi na univerzi Vanderbilt in magistrskem študiju na univerzi Rice je deloval eno leto v Miamiu ter osem let v Belo Horizonteju v Braziliji. Med letoma 2020 in 2022 je bil član Orkestra Slovenske filharmonije, danes pa je solo violist v Simfoničnem orkestru SNG Maribor in aktiven komorni glasbenik. Gostoval je na festivalih, kot so Ljubljana Festival, Festival Spoletu, Festival komorne glasbe otoka Amelia Miami, Aspen, Tanglewood in drugi.

Andrej Petrač, rojen v Mariboru, je leta 1984 iz violončela diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani v razredu Otona Bajdeta, nato se je izpopolnjeval na Visoki šoli za glasbo in upodabljačo umetnost v Stuttgartu pri Antoniu Janigru. Bil je dolgoletni umetniški vodja Komornega godalnega orkestra Slovenske filharmonije, deloval je tudi kot profesor violončela na Akademiji za glasbo v Zagrebu. Je prvi violončelist Orkestra Slovenske filharmonije, udeležuje pa se tudi kot komorni glasbenik in vodi glasbene seminarje v Italiji (Sorrento) in Sloveniji (Koper). Za svoje umetniško delo je prejel več nagrad (Prešernovo nagrado Univerze v Ljubljani, priznanje Zlata ptica in nagrado Prešernovega sklada).

Jan Prepadnik

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, avgust / August 2023
 Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja, častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic Director, Honorary member of the European Festivals Association
 Besedila / Texts: **JAN PREPADNIK**
 Prevod / Translation: **AMIDAS, d. o. o.**
 Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**
ljubjanafestival.si
www.facebook.com/ljubjanafestival
www.instagram.com/festival_ljubljana/
www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

Glavni sponzor / General sponsor:

Sponzorji 71. Ljubljana Festivala / Sponsors of the 71st Ljubljana Festival:

Sponzorji posameznih prireditev / Sponsors of the individual events:

Glavni medijski sponzor / General media sponsor:

Medijski sponzorji / Media sponsors:

Uradna vina / Official wines:

Prijatelji Festivala Ljubljana / Friends of Ljubljana Festival:

Partnerji Ljubljana Festivala / Ljubljana Festival partners:

Uradni prevozniki / Transport partners:

Vstopnice / Tickets: **ljubjanafestival.si**, Eventim, blagajna Križank, bencinski servisi / Križanke Box Office, gas stations

Več informacij / More information: **ljubjanafestival.si**

Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu in prizoriščih. The Ljubljana Festival programme and venues are subject to change.